

Фільварочний Валентин

студент гр. ФМСм-11,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Гуцул І. А.

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РЕЗУЛЬТАТИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Напрями митної політики є основою для формування засад митного регулювання. Крім того, митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності практично відбувається під час розробки та затвердження норм митного законодавства. Це дуже важливо для розуміння зв'язку митного регулювання та митного контролю. Іншим способом, ніж затвердженням на законодавчому рівні порядку функціонування суспільних відносин, не може відбутись державне регулювання, ані в митній, ані в будь-якій іншій сфері.

В свою чергу, як вже було зазначено, саме за допомогою митного контролю, забезпечується дотримання митного законодавства під час переміщення товарів через митний кордон. Як митний контроль забезпечує реалізацію заходів митного регулювання, так і митне регулювання може містити норми, які ускладнюють (іноді унеможливають) проведення митного контролю, або не дозволяють митному контролю забезпечити досягнення мети митної політики.

Встановивши взаємозв'язок митної політики, митного регулювання та митного контролю, важливо дослідити, як він співвідноситься з зазначеною системою «організація-здійснення-оцінювання результатів» безпосередньо митного контролю. На нашу думку, ще на етапі обрання напрямів митної політики та розробки відповідно до них заходів митного регулювання (тарифного і нетарифного), відбувається організація митного контролю. Здійснення митного контролю відбувається під час реалізації митними органами своїх функцій, які разом із засадами митного регулювання також затверджуються на законодавчому рівні. Функціонування митного контролю не може відбутись без його здійснення конкретними суб'єктами. Це очевидно, і водночас вкрай важливо для подальшої практичної оцінки здійснення митного контролю та впливу структури і завдань митних органів на його результати. Безпосередньо оцінювання митного контролю здійснюється з метою визначення його здатності забезпечити дотримання норм митного законодавства. Водночас якщо самі норми митного законодавства створюють умови для його порушення, або не враховують необхідні аспекти проведення митного контролю, то проблема не в неякісному його здійсненні, а необхідності перегляду законодавчих норм [1].

Оцінюючи результати митного контролю (наслідки відсутності порушень митного законодавства) та співставляючи їх із метою митної політики, важливо

визначати причини їх невідповідності:

1) або заходи митного регулювання, які відображені в митному законодавстві, не є дієвими;

2) або митний контроль здійснюється неякісно.

Також зауважимо, що оцінка митного контролю відбувається, в першу чергу, для врахування виявлених недоліків при розробці більш дієвих його форм та методів, вдосконаленні норм митного законодавства, плануванні необхідних витрат на діяльність митних органів. В цьому контексті зауважимо, що в даному дослідженні розглядатиметься діяльність тих державних органів, які безпосередньо забезпечують реалізацію зазначених завдань при оцінці митного контролю.

Розуміння різниці між реальними результатами відсутності порушень митного законодавства та інформацією про їх відсутність (або наявність) є передумовою для оцінки митного контролю, а також протидії корупції в органах митного контролю [2].

Головним результатом митного контролю можна вважати відсутність порушень митного законодавства. Водночас в кінцевому підсумку, під результатами митного контролю варто розуміти наслідки відсутності таких порушень, а саме:

1) своєчасність та повноту нарахування та надходження митних платежів до бюджету;

2) збільшення пропускної спроможності кордонів;

3) зменшення обсягів контрабандних та контрафактних товарів;

4) оптимізація витрат держави на діяльність органів митного контролю.

Розглянемо також перелік факторів, які впливають на результати митного контролю:

1) в частині організації: а) розробка науково обґрунтованих напрямів митної політики із врахуванням можливості їх практичної реалізації за допомогою митного контролю та наявних адміністративних та фінансових ресурсів; б) розробка та впровадження засад митного регулювання шляхом створення ефективного та узгодженого митного законодавства, що впливає на здатність здійснювати дієвий, результативний та ефективний митний контроль;

2) в частині здійснення: а) налагоджена діяльність органів митного контролю, яка залежить від структури, функцій і завдань митних органів та безпосередньо впливає на результати митного контролю, оскільки відповідно до ст. 318 МКУ митний контроль здійснюється виключно «органами доходів і зборів» та йому підлягають всі товари та транспортні засоби, які перетинають митний кордон; б) проведення дієвих видів і форм митного контролю із врахуванням сучасних тенденцій у сфері зовнішньої торгівлі та змін митного

законодавства, які можуть як зменшувати, так і збільшувати кількість митних ризиків; в) вплив корупційної складової на діяльність митних органів [3];

3) в частині оцінювання результатів: а) розробка засад функціонування системи державного фінансового контролю в цілому, а в його складі – митного, яка безпосередньо впливає на структуру органів митного контролю в частині наявності (або відсутності) підрозділів внутрішнього аудиту, а отже витрат державного бюджету на їх утримання; б) узгодженість функцій органів державного фінансового контролю, в першу чергу, зовнішнього та внутрішнього, до повноважень яких, серед іншого, належить контроль за діяльністю митних органів, безпосередньо впливає на навантаження митних органів в контексті проведення контрольних заходів щодо оцінки їх діяльності; в) якість співпраці органів митного контролю та органу державного зовнішнього фінансового контролю в частині його здатності моніторити стан виконання наданих рекомендацій за результатами проведених заходів; г) швидкість врахування виявлених недоліків митного контролю при розробці напрямів митної політики та змін митного законодавства [4].

В контексті дослідження засад організації митного контролю проаналізуємо способи митного регулювання зовнішньоекономічних відносин. Саме від обрання того чи іншого виду митного регулювання в рамках обраного курсу митної політики залежать форми та заходи митного контролю. Під час реалізації державою митної політики виникають митні відносини. Конкретизуючи дане поняття, зауважимо, що це – взаємозв'язки, що виникають в суспільстві між державою, іноземними країнами, суб'єктами ЗЕД (юридичними та фізичними особами) під час переміщення через державний митний кордон товарів (робіт, послуг), транспортних засобів та фізичних осіб. Важливою умовою виникнення митних відносин є здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Література

1. Каленський М. Митний контроль у системі фінансового контролю в Україні. *Вісник Академії митної служби України*. 2010.
2. Ткачик Ф.П. Сучасні орієнтири вдосконалення митного контролю в Україні. *Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. 2013. № 39.
3. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/4495-12>
4. Митний контроль як один із засобів виявлення правопорушень у сфері митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2016. Том 1. № 2.